

22-fevral
2024-yil 8 (1058)

IJTIMOIIY-
SIYOSIIY
GAZETA

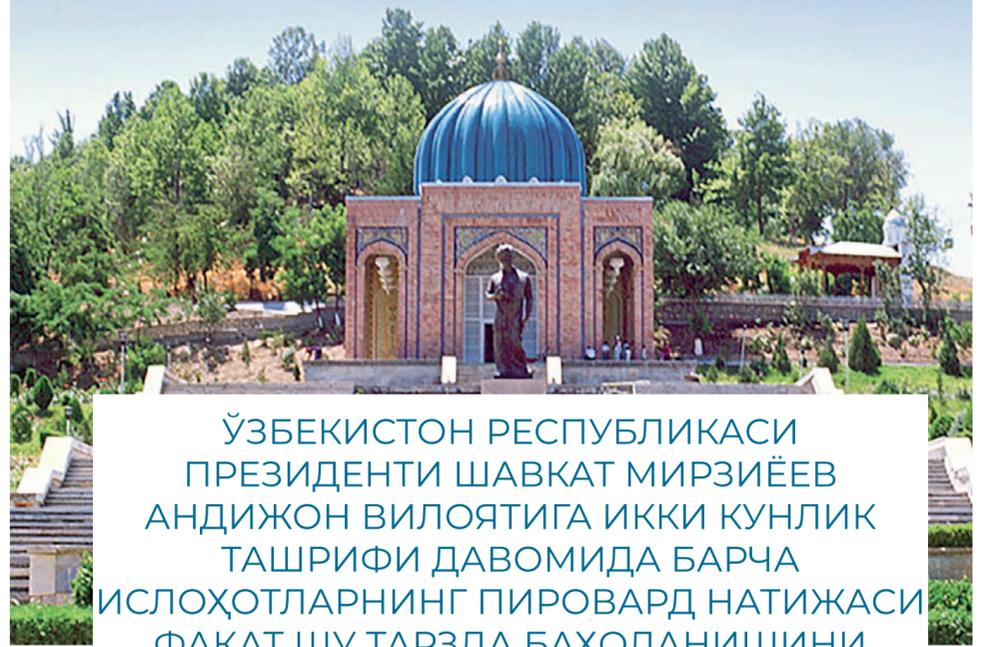
XXI asr

GAZETA 2004-YIL 1-YANVARDAN CHOP ETILA BOSHLAGAN

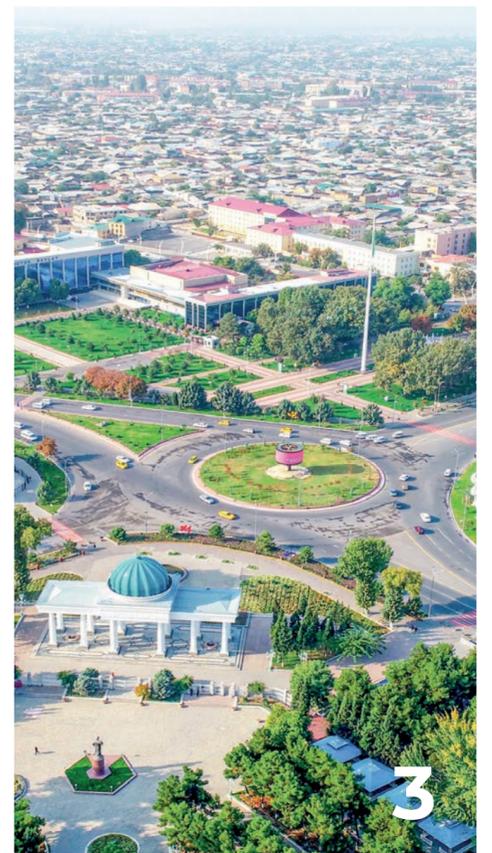
© 21asr.uz © XXI_asr@mail.ru @XXIasr_yangiliklari XXIasrgazetasi asr_xabarlari_news

/// "XXI asr" SHARHI

ХАЛҚНИНГ РОЗИЛИГИ БИЗ УЧУН ЭНГ ОЛИЙ МЕЗОН

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ
АНДИЖОН ВИЛОЯТИГА ИККИ КУНЛИК
ТАШРИФИ ДАВОМИДА БАРЧА
ИСЛОХОТЛАРНИНГ ПИРОВАРД НАТИЖАСИ
ФАҚАТ ШУ ТАРЗДА БАҲОЛАНИШИНИ
МУТАСАДДИЛАРГА ҚАЙТА-ҚАЙТА
УҚТИРДИ

...Февраль ойининг яна бир
тонги набирамнинг шодон
қийқириғидан уйғониб кетдим:
– Бобо, туринг, қор ёғяпти,
пахтадек момик, оппоқ қор.
Набирам айтган оппоқ қор аллақачон
ер юзасини қоплаган, кичик чилла ўз
амалини бошлаб юборганди...

ҚАНТАР ОҚҚАН КУН

6

4

**ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН
ТИББИЁТ**
ЎЗИНИ ҚАЙ ДАРАЖАДА ОҚЛАЙДИ?

Яшириб нима қиламиз, бундан ўн
йилча муқаддам воҳамизда яшаётган
аҳоли бирор жойи оғриб қолса ё
соғлиги ёмонлашса, аввало, малакали
шифокор топиб, тўғри ташхис
қўйдириш ёки мураккаб жарроҳлик
амалиётлари ўтказиш учун Тошкент ё
Самарқандга йўл оларди.

5

**НОМЛАРИ БОР-КУ,
РАҚАМЛАРГА НЕ ҲОЖАТ?!**
АРИҚ-КАНАЛЛАРНИНГ ҚАДИМИЙ
ХАЛҚОНА НОМЛАРИ НЕГА УНУТИБ
ЮБОРИЛМОҚДА?

...Тушуниксиз, ажабтовур бундай
лавҳаларни кўравериб, бефарқлигимиздан
“Р” ҳарфи нимани англатиши билан
қизиқмаган эканман. Кейин билсам
“Р” – русча “распределитель”, яъни
“тақсимловчи”
дегани экан!(?)

ҚАЛБИМИЗ ВА ОНГИМИЗДА МАЪНАВИЯТ ЧИРОҒИ

ЁНИБ ТУРСИН

Президентимизнинг Республика Маънавият ва маърифат кенгашининг 2023 йил 22 декабрда бўлиб ўтган кенгайтирилган йиғилишидаги “Маънавият ҳаётимизда янги куч, янги ҳаракатга айланиши керак” деб номланган маърузасида белгилаб берилган долзарб вазифалар барча ташкилотлар қатори Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партиясининг фаолиятида ҳам устувор йўналишларга айланди.

Бунда маънавий ҳаётимиз ва партияимизнинг ушбу йўналишдаги фаолиятида янги тараққиёт босқичини, бу соҳада янада чуқур ва серқирра ислохотлар даврини бошлаб берди, дейиш учун барча асослар етарли. Маърузани ана шу серқирра жараённинг методологик асоси сифатида аниқлаш ва тушуниш, O'zLiDePнинг маънавий-маърифий ва тарғибот-ташвиқот ишларида унда белгилаб берилган долзарб вазифаларга алоҳида аҳамият қаратиш зарур деб ҳисоблаймиз.

O'zLiDeP Сиёсий Кенгаши Ижроия кўмитасининг 2023 йил 12 сентябрдаги қарорига кўра “Ўзбекистон – 2030” стратегиясидаги долзарб вазифаларни ҳаётга кенг татбиқ этиш доирасида “Жамиятда ижтимоий-маънавий муҳит барқарорлигини таъминлаш” йўналишидаги 38-44-мақсадлар бўйича тузилган ишчи гуруҳи томонидан амалга оширилган ишлар таҳлили партия ушбу йўналишни доимий эътибор марказида тутиб келаётганини кўрсатади.

Ишчи гуруҳи томонидан 2023 йилнинг сўнги чораги давомида ушбу мақсадларнинг мазмун ва моҳиятидан келиб чиқиб, мамлакат микросида 120 дан ортиқ танлов, давра суҳбати ва китоблар тақдими каби маърифий тадбирлар ташкил этилди.

Масалан, ўтган йил 24 сентябрда Республика Маънавият ва маърифат маркази Тошкент вилояти бўлими билан ҳамкорликда “Ўзбекистон – 2030” стратегиясининг устувор йўналишларига бағишлаб “Маънавий тараққиёт ва янги давр талаблари” мавзусида тадбир ташкил этилди. 12 октябрда Ўзбекистон Миллий университети ва O'zLiDeP ҳамкорликда “Баркамол авлод – Янги Ўзбекистон бунёдкори” мавзусидаги давра суҳбати уюштирилди. Қашқадарё вилоятининг Шахрисабз ва Китоб туманларида 7 ноябрь кунини “Янги Ўзбекистон манзаралари” мавзусида очиқ осмон остида кўрик-танлов ўтказилди...

Республика Маънавият ва маърифат кенгашининг кенгайтирилган йиғилишидан кейин O'zLiDeP мазкур йўналишдаги ишларнинг мазмун-мундарижасини тубдан яхшилашга эътиборни янада кучайтирди. Бу жиҳатдан айна кунларда маънавий соҳадаги вазифаларни самарали бажариш учун куйидагиларга алоҳида аҳамият қаратиш зарурлигини назарда тутиш лозим.

Биринчидан, мамлакатимизда янги маънавий маконни шакллантириш бўйича ишлар самарасини юксак даражага кўтариш ва бу борадаги фаолият тизимини янада такомиллаштириш мақсадида “Янги Ўзбекистоннинг маънавий тараққиёт стратегияси” ҳамда уни амалга ошириш бўйича “Йўл харитаси”ни ишлаб чиқиш ва ҳаётга жорий этилишини таъминлаш муҳим аҳамият касб этади.

“Демократия ва барқарор тараққиёт” номли партиявий журнал ва унинг электрон версиясини ташкил қилиш, туркум китоблар, лугат ва рисолалар тайёрлаш ҳамда чоп этиш ишларини йўлга қўйиш, шу соҳада илмий-тадқиқот ва инновацион лойиҳаларни амалга ошириш ҳам маънавий-маърифий ишлар самарасини юксалтиришга ёрдам бериши шубҳасиз. Ушбу соҳадаги ишлар доирасида доимий фаолият юритадиган республика онлайн илмий-амалий конференциясини ташкил қилиш, Президент маърузаси ва “Ўзбекистон – 2030” стратегияси мазмун-моҳиятини кенг тарғиб қилиш бугунги кун талабларига ҳозиржавобликдан далолат беради.

Иккинчидан, маънавият соҳасидаги қонун ижодкорлигини янги босқичга кўтариш билан боғлиқ йўналишдаги фаолиятни тизимли ташкил этиш зарур. Чунки давлат сиёсати, унинг ҳар бир йўналиши қонунларга таяниши, бу борада ҳам ҳуқуқий асосларнинг мустаҳкам бўлиши лозимлиги давлатчилик тарихида исботланган аксиомалардан биридир. Шундай экан, бугунги кунда маънавият соҳасида ҳам қонун ижодкорлигини кучайтириш, Ўзбекистон Республикасининг маънавият соҳасидаги сиёсатининг асосларига доир “Маънавият ва маънавий фаолият тўғрисида”ги қонунни ишлаб чиқишга O'zLiDePнинг Олий Мажлисидаги фракцияси алоҳида эътибор қаратиши лозим.

Учинчидан, бугунги кунда мураккаб геосиёсий ва ғоявий-мафкуравий жараёнларнинг моҳиятини аниқлаш, аҳоли, айниқса, ёшларимизни турли бузғунчи ғоялар таъсиридан асраш, радикализм, терроризм, уюшган жиноятчилик, ақидадарастлик, “оммавий маданият”, нарқобизнес каби таҳдидларга қарши самарали кураш олиб бориш ўткир заруратга айланди. Президент маърузасида “Биз ҳозирги кескин шароитда ғоявий-мафкуравий соҳада рақобатга тайёрмизми? Ёш авлодимиз тарбияси мураккаб замон талабларига жавоб бериштими?” деган саволлар ўртага қўйилгани, “Маънавият ва маданият соҳасидаги ишларимиз

учун методик асос бўлиб хизмат қиладиган миллий ғоямизни ривожлантириш бўйича дастурий ҳужжат ишлаб чиқиш”га алоҳида эътибор қаратилгани бежиз эмас. Партияимизнинг ушбу йўналишдаги фаолиятида Миллий ғояни ривожлантиришнинг реидеологик концепцияси ва уни амалга оширишга доир Миллий ҳаракат дастурини ишлаб чиқиш зарурати ана шу ҳаётий эҳтиёж билан белгиланади.

Тўртинчидан, Президент маърузаси жадид боболаримиз меросини ўрганиш ва уларнинг тажрибасини бугунги кунимизда қўллаш борасида ҳам янги босқични бошлаб берди. Алоҳида таъкидланган куйидаги фикр, яъни O'zLiDeP тизимида ушбу соҳадаги давр тақозосини аниқлашнинг фалсафий-методологик асосини белгилайди: “Тарихдан маълум: Ватан ва халқ тақдирига нисбатан таҳдидлар кучайган вазиятда айнан миллат фидойилари – уйғоқ қалбли зиёлилар, шоир ва адиблар, санъат намояндлари, маънавият ва маърифат соҳаси ходимлари жасорат билан майдонга чиққанлар. XX аср бошларида халқимизни озодлик ва илм-маърифат учун курашга чорлаган жадид боболаримизни эслайлик”.

Жадидчилик фақатгина маърифатчилар эмас, балки кенг халқ ҳаракатига айланган тарихий феномен эканини чуқур аниқлаш, нафақат Бехбудий, Авлоний, Мунавварқори, Ибрат, Фитрат, Чўлпон, Қодирий, балки йирик тадбиркор ва мулкдор Мирқомилбой, биринчи ўзбек генерали Жўрабек каби юртимизнинг кўпбал фарзандлари жадидлар қаторида беминнат хизмат қилганини эътироф қилиш ва шу асосда тарихий ҳақиқатни тўла тиклаш ниҳоятда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Бешинчидан, бугунги кунда узлуксиз таълим тизими ислохотлари давом этмоқда, ўз соҳасида билимли ёшларни тарбиялаш билан бирга, кенг дунёқараш, замонавий тафаккурга эга, ватанпарвар ва миллий қадриятларга содиқ ёш авлодни вояга етказиш масаласи ҳар доимидан ҳам муҳимроқ бўлиб бормоқда. Республика Маънавият ва маърифат кенгашининг 2023 йил 22 декабрдаги кенгайтирилган йиғилишида ушбу мавзуга алоҳида эътибор берилгани ва бу борада долзарб вазифалар белгилангани асло бежиз эмас.

Мазкур мажлис баёнининг “Маънавий-маърифий соҳаларни янги босқичга кўтариш ва улар фаолияти самарадорлигини ошириш” деб номланган биринчи йўналишнинг 9-бандида 2024-2025 ўқув йилидан бошлаб олий таълим муассасаларида “Фалсафа” ва “Диншунослик” фанларини ўқитиш ҳолатини танқидий ўрганиш ва ушбу

Қиём НАЗАРОВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор

фанлар мазмунига ахлоқшунослик билан боғлиқ одоб-ахлоқ, хулқ-атвор, дунёвий қадриятлар, ватанпарварлик, тараққиқпарварлик каби кўникмаларни шакллантиришга қаратилган модулларни киритиш чораларини кўриш вазифаси аниқ-тиниқ белгилаб қўйилган. Бу борада олий таълим тизимида ишлаётган партияимиз фаоллари, айниқса, Олий Мажлис қонунчилик палатасининг Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари кўмитасига аъзо бўлган O'zLiDeP вакилларининг масъулияти янада ортиб бораётганини теран аниқлаш зарур.

Президент маърузасида белгиланган вазифалар ижросини таъминлашда “Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегияси” асариди алоҳида таъкидланган “Инсоният дунёсининг ўзига хос бир ёриткичи – “маънавият чироғи” бор... Ўзбекистоннинг янги уйғониш даврини яратишга киришган эканмиз, ҳар бир юртдошимизнинг қалби ва онгида ана шундай маънавият чироғи ёниши ва у билан эзгу амалларга ундаб, доимо масъулият туйғусини уйғотиб туриши зарур”, деган фикр партияимизнинг барча аъзолари учун ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга.

Негаки, маънавият чироғи нафақат инсон қалби, балки онгу шуурини ҳам ёритиб туради, виждонини уйғотади, яшадан мақсади ва ўзлигини аниқлашга ёрдам беради. Инсонни ўтмишни унутмаслик, тарихни ўрганиш ва келажакка умид ила боқишга, ота-боболарининг қимлигини билиш ва уларга муносиб бўлишга, халқ ва Ватан тақдири учун қайғуришга, келажак ҳақида ўйлашга ва шу йўлда самарали ишлашга ундайди. Ватанимиз тарихида туб бурлиши рўй бераётган ҳозирги даврда ҳар бир юртдошимиз юрагида ана шундай маънавият чироғи орлаб туришига эришиш ниҳоятда муҳим аҳамият касб этмоқда.

БПТ: ҲИСОБОТ-САЙЛОВЛАР БОШЛАНДИ

O'zLiDeP Сиёсий Кенгаши Ижроия кўмитасининг тегишли қарорига асосан шу йилнинг 15 февралдан ҳудудий бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишларига старт берилди.

Ана шундай тадбирлардан бири пойтахтимизнинг Шайхонтоҳур туманидаги “Гулбод” МФЙда бўлиб ўтди. Унда мазкур БПТ ўтган йил давомида хайрли ишларга бош-қош бўлгани алоҳида қайд этилди. Хусусан, қуйи бўғин томонидан партия электорати вакиллари бўлмиш тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш ва уларни қийнаётган айрим муаммоларга ечим топиш, айниқса, эҳтиёж-манд оилалар ҳолидан хабар олиш, ёшлар ўртасида бизнес ва ишбилармонлик кўникмаларини шакллантириш, сиёсий куч фаолиятини янада кенгроқ тарғиб этиш каби ишлар атрофлича таҳлил қилинди.

Бу борада O'zLiDeP Шайхонтоҳур

туман кенгаши фаоллари ва депутатлар ҳамкорлиги яхши натижа бераётганлиги ҳам уқтириб ўтилди. Хуллас, ушбу БПТнинг ўтган йилги фаолияти ижобий баҳолашиб, қуйи бўғин раиси ва ўринбосари сайланди.

O'zLiDeP Тошкент шаҳар кенгаши матбуот хизмати

***

– “Худди шундай ҳисобот-сайлов йиғилиши Қува тумани Тиббиёт бирлашмасида фаолият олиб бораётган бошланғич партия ташкилотлари ҳам бўлиб ўтди, – дея хабар берди O'zLiDeP Фарғона вилоят кенгаши матбуот хизмати. – Унда мазкур БПТнинг бир йиллик фаолияти сарҳисоб қилиниб, янги йилнинг устувор вазифалар белгилаб олинди. Ва мазкур қуйи бўғин раиси этиб, самарали фаолият олиб бораётган Иродахон Набиева бир овоздан сайланди. Тадбир якунида партияга янги аъзолар қабул қилинди.

ХУСУСИЙ СЕКТОРГА ЁРДАМ КЕРАК!

Халқ депутатлари Наманган вилоят кенгашидаги O'zLiDeP депутатлик гуруҳининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Уни депутатлик гуруҳи раҳбари Солижон Мўминов очар экан, кун тартибидида энг муҳим масала хусусида ахборот берди. Таъкидландики, “Ўзбекистон – 2030” стратегиясида тиббиёт тизимида амалга оширилаётган ислохотлар ва шу асосда аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатини тубдан яхшилаш юзасидан қатор мақсадлар белгиланган. Албатта, вилоятда бу борада муайян ишлар олиб борилмоқда. Лекин тиббиётнинг бир бўлаги ҳисобланган хусусий секторга қандай эътибор қаратилмоқда? Ушбу муассасаларга ҳуқуқий ва амалий ёрдам бериш мақсадида O'zLiDeP худудий кенгаши яқинда ташкил этилган ишчи гуруҳлари фаолияти қандай? Шу

танишган ишчи гуруҳи аъзолари бу борада қандай ютуқ ва камчиликлар борлиги ҳақида маълумот беришди.

– Очигини айтиш керак, ишчи гуруҳлари ўрганиш жараёнида аксарият хусусий тиббиёт муассасалари раҳбарлари ер майдонларидан фойдаланиш учун ижара шартномаларини тузишда муаммага дуч келишга таянишни айтишди, – дейди O'zLiDeP Наманган вилоят кенгаши аппарат раҳбари Орифжон Маҳмудов. – Уларнинг фикрига кўра, ер майдонларини ижарага бериш тартиб-тамоиллари ва талаблари қонунчиликда етарли даражада ўз аксини топмаганлиги сабабли бундай ер майдонларида лойиҳани амалга ошириш учун ижара шартномасини тузиш имконияти бўлмапти. Шунинг учун Ўзбекистон Республикаси “Давлат-хусусий шериклик тўғрисида” ги қонунининг айрим моддаларига ўзгартириш киритилишини мақсадга мувофиқ, деб тақлиф киритишяпти. Хуллас,

каби саволларга биргаликда жавоб изланди.

Масалан, бугунги кунда Наманганда 500 дан ортиқ хусусий клиника, шифохона, дорихоналар ташкил топди ва аҳолига хизмат кўрсатиб келмоқда. Чортоқ, Уйчи, Норин, Поп ва бошқа шаҳар-туманлардаги хусусий тиббиёт масканлари фаолияти билан

давлат томонидан хусусий секторни ривожлантириш, қўллаб-қувватлаш, айрим солиқ ва бошқа тўловлар бўйича имтиёзлардан мамнун эканликларини ҳам билдиришди.

O'zLiDeP Наманган вилоят кенгаши матбуот хизмати

ЙТХЛАР ҚАЧОН КАМАЯДИ?

O'zLiDeP Хоразм вилоят кенгаши ташаббуси билан вилоят Йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш, пилонлар иштирокидаги йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш билан боғлиқ мавзуларда учрашув ташкил этилди.

Хоразм вилояти ИИБ Жамоат хавфсизлиги хизмати, Йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси бошлиғи М.Худойбергенов, аввало, йўл ҳаракати иштирокчилари ва ҳайдовчиларнинг ҳаракатлини маданиятини ошириш энг мақбул чора эканлигини таъкидлади. Шунингдек, ЙТХлар соини камайтириш, фуқаролар ва соҳа вакиллари масъулиятини янада ошириш, асосийси, мутахассислар олдида сунъий интеллект имкониятларидан

фойдаланган ҳолда вилоят транспортни ривожлантиришга кўмаклашиш, ҳаракатни яхшилаш, тирбандликни камайитириш ва техникаларнинг атроф-муҳитга таъсирини минималлаштиришни назарда тутувчи қатор ечимлар ва замонавий янгиликларни жорий этиш бўйича амалга оширилаётган ишлар ҳақида батафсил маълумот берди.

Муҳокамалар жараёнида O'zLiDePдан сайланган депутатлар, фаоллар йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати вакиллари билан мунтазам мулоқотлар ўтказиш, айниқса, бу борада жамоатчилик назоратини кучайтириш бўйича ўз тақлиф-мулоҳазаларини билдиришди.

O'zLiDeP Хоразм вилоят кенгаши матбуот хизмати

ХАЛҚНИНГ РОЗИЛИГИ

БИЗ УЧУН ЭНГ ОЛИЙ МЕЗОН

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ АНДИЖОН ВИЛОЯТИГА ИККИ КУНЛИК ТАШРИФИ ДАВОМИДА БАРЧА ИСЛОҲОТЛАРНИНГ ПИРОВАРД НАТИЖАСИ ФАҚАТ ШУ ТАРЗДА БАҲОЛАНИШИНИ МУТАСАДДИЛАРГА ҚАЙТА-ҚАЙТА УҚТИРДИ.

Ҳақиқатан ҳам, давлат учун фуқароларни рози қилишдан улугроқ иш йўқ. Чунки ҳар қандай ҳаракат, ҳар қандай ўзгариш ва янгилик замирида шу юртда яшаётган инсонларга муносиб шароит яратишдек эзгу мақсад ётади. Адолат қарор тоған жойда тараққиёт бўлади. Раҳбарлари фидойилик кўрсатган ҳудуд ривожланишдан тўхтамайди.

Аёлларга эҳтиром кўрсатилган, хотин-қизларга ғамхўрлик қилинган ва уларга бола-чақасидан узоқ кетмаган ҳолда даромад топишга имконият яратилган эл ҳеч кимдан кам бўлмайди. Обрў-нуфузи ошиб бораверади. Шунинг учун ҳам Шавкат Мирзиёев қаерга бормасин, аввало, аёлларнинг бандлигини таъминлаш бўйича қилинаётган ишлар билан шахсан танишади.

ЭКОЛОГИК ЖИҲАТДАН ҲАМ НОЁБ КОРХОНА

Андижон ташрифи дастурида кўзда тутилган манзиллар биринчиси "Асака текстиль" кластерининг тўқимачилик корхонаси бўлгани бежиз эмас. Зотан, мазкур корхона ишчиларининг аксариятини ён-атрофдаги маҳаллалар хотин-қизлари ташкил этади.

Ўз навбатида, бу улкан мажмуа журналистлар яхши кўрадиган таққоснинг ҳам ёрқин мисолидир. Боиси, 2016 йилгача бу ер ташландиқ жой эди. Давлатимиз раҳбари тадбиркорларга берган руҳ ва мадад натижасида янги корхона учун босқичма-босқич бинолар қурилиб, 2022 йил августда ишга туширилди.

Замонавий талабларга ҳар томонлама жавоб берадиган корхонага Швейцария, Италия, Туркия, Германия, Япониядан ускуналар келтириб ўрнатилган. У йилига 11 минг тонна ип-калава, 8 минг тонна момиқ ва трикотаж мато, 12 минг тонна ип ва матони бўйша, 6 минг тонна тайёр трикотаж ва сочиқ ишлаб чиқариш қувватига эга.

Юқорида айтганимдай, оз эмас-кўп эмас, 3 минг 200 кишилик жамоанинг салмоқли қисми хотин-қизлар. Хорижий ҳамкорлар уларга шу ернинг ўзида касб ўргатишган. Нафақат бичиш-тиқиш, балки сифат назорати билан боғлиқ мураккаб жараёнларни уйдлаётган аёллар билан Президентимиз самимий суҳбатлашганида уларнинг кўзлари ёнди, юраклари жўшиб кетди, ёруғ нигоҳларида ҳаётдан розилик, оилавий хотиржамлик, мамнуният ҳисси акс этганига гувоҳ бўлдик. **Мамлакат етакчисининг "Қадр аёлдан бошланса, қадримиз янада баланд бўлади" деган даъвати тикувчилик павилинидаги юзлаб чеварларнинг кайфиятини кўтариб юборди.** Кўпчилиги бир зум ҳаяжонга тушиб, тараддуланиб қолганини ҳам яширмади. Уларнинг айримлари ўз туманида юқори маошли иш пайдо бўлганини эшитиб чет элдан қайтиб келгани эса мақтаса арзиғулик натижа, назаримизда.

Мазкур корхона экологик жиҳатдан ҳам намунали. Сабаби, буюк цехидан чиққан кимёвий моддалар аралашган сув тозалаш иншоотида атроф-муҳитга зарарсиз ҳолга келгунча "филтёр"ланади. Нафақат одамларга, балки ўсимлик ва ҳайвонот дунёсига зиёни тегмайди.

Соҳа мутасаддилари шу ерда Президентимизга Андижон вилояти мисолида пахта-тўқимачилик sanoatini ривожлантириш концепцияси бўйича атрофлиха ахборот беришди. Унда қайд этилганидек, ишлаб чиқариш таннархиси 15 фоизга қисқартириш баробарида 65 фоизгача кўшилган қиймат яратиш, дизайн ва технологиялар мактабини ташкил этиш, нуфузли брендлар ва ритейлерларни жалб этган ҳолда тармоқ корхоналари экспортни 800 миллион долларгача етказиш устувор вазифадир. Шунингдек, тақдиротда кластерлар билан фермерлар ўртасидаги муносабатларда манфаатдорликни ошириш масаласига алоҳида эътибор қаратилди.

– **Қишлоқ хўжалигида бозор муносабатларини ривожлантиришимиз. Мақсадимиз махсулот етиштирадиганлар манфаатини кучайтириш,** – деди Шавкат Мирзиёев. – **Соҳанинг қуйи бўғинидаги деҳқон ва фермер ҳам рақобатбардош бўлиши керак.**

ЙИЛИГА 18 МИНГ ТОННА ЧҲЯН

"Андижон sanoat хаби" ташрифнинг навбатдаги манзили бўлди. Бу ердаги корхоналар фаолияти билан танишув чоғида давлатимиз раҳбари стратегик масалалар қатори энг кичик йўналишларни ҳам диққатдан четда қолдирмади. Ушбу sanoat ҳудудида машинасозлик, электротехника, қурилиш материаллари каби тармоқлардаги 12 та лойиҳа жойлашган. Умумий қиймати қарийб 60 миллион АҚШ долларига тенг "Авто Спринг Компонент" масъулияти чекланган жамияти ана шу ўн иккитанинг биттаси ҳолос. Унда йилига 18 минг тонна чўян деталлар ишлаб чиқарилиши... айтишга осон. Лекин андижонлик ёшларнинг яратилган шароитлардан руҳланган ҳолда эришилган маррада тўхташ нияти йўқ.

Қўйма деталлар sanoatнинг асоси ҳисобланади. Уларни ишлаб чиқариш юксак малака ва технологиялар талаб этади. Хусусан, илгари мамлакатимизнинг автомобилсозлик ва машинасозлик тармоқларида бундай қисмлар импорти катта ўрин тутарди. Энди уларнинг маҳаллийлаштирилиши таннархни камайтириб, рақобатбардошликни оширади.

Корхонада Хитой ва Германия технологиялари асосида чўян қисмлар тайёрлаш лойиҳаси бошланган. Металл қуюв қисми АҚШ, механик ишлов бериш қисми Хитой компаниялари томонидан лойиҳалаштирилган. Утган йили 4 турдаги қишлоқ хўжалиги техникаси учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқариладиган.

Бу лойиҳанинг биринчи босқичи бўлиб, 140 та иш ўрни яратилган. Шу йил май ойида автомобиллар учун қўйма қисмлар тайёрланадиган иккинчи босқич ишга туширилади. Бу корхона бир вақтнинг ўзида 12 тонна металл эришти имкониятига эга. Яна бир самарали томони, хомашёлар Асака туманидаги автомобиль заводининг темир чиқиндиларидан олинди, қайта ишланади. Мажмуа тўлиқ

қувватга чиққанда, йилига 27 миллион долларлик маҳсулотлар маҳаллийлаштирилади.

МЕБЕЛСОЗЛИҚДА МИЛЛИЙ БРЕНД

Бундай ютуққа андижонлик ишбилармонлар эришгани кундек равшан. Улар орасида O'zLiDeP фаоллари ҳам талайгина. Бугунги кунда вилоятда 377 та мебелсозлик корхонаси фаолият юритаётгани ҳам тадбиркорлик ривожланганидан далolat. Сўнгги 5 йил давомида мазкур йўналишда 35 миллион долларлик 84 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилиб, 3 мингдан зиёд иш ўрни яратилгани фикримиз далили бўлиши мумкин.

Мебелсозлар учун солиқ ва божхона тўловлари бўйича қатор имтиёзлар жорий этилганлиги, экспортдаги харажатлар ҳамда хориждан жалб этилган мутахассислар иш ҳақининг қисман қоплаб берилиши соҳа вакилларига катта рағбат бўлмоқда. Натижада ҳозир йилига 300 миллиард сўмлик маҳсулотлар тайёрланиб, минтақа мамлакатларига экспорт қилинмоқда.

– **Тадбиркорларимизда онг ўзгарди, ишонч ортди. Бугун рақобатбардош бўлиб, дунёга чиқяпти. Булар ҳам фаолиятини оддий ишдан, маҳалладан бошлаган. Бошқалар ҳам шундай қилса бўлади,** – деди Шавкат Мирзиёев.

Миллий бренд деганимизнинг яна бир боиси, вилоятда 41 та маҳалла мебелсозликка ихтисослашган. Масалан, Олтинкўл туманидаги Ижтимоат маҳалласида 490 та хонадонда мебел тайёрлаш кооперация усулида йўлга қўйилган. Бундан ташқари, яқка тартибда рўйхатдан ўтган ва ўзини ўзи банд қилган ҳунармандлар ҳам кўп.

Эндиликда Андижон ва Олтинкўл туманларида мебелчиликка ихтисослашган 2 та sanoat зонаси ташкил этилаётгани бежиз эмас. Ушбу тажриба асосида вилоятдаги 909 та маҳалланинг имкониятларини ўрганиб, сердаромад йўналишларга ихтисослаштириш чоралари қўрилади.

Президент Андижон вилоятида амалга оширилиши режалаштирилган йирик лойиҳалар тақдироти билан ҳам танишди. Жумладан, хитойлик инвесторлар билан ҳамкорликда жами 1,7 миллиард долларлик 26 та лойиҳа устида иш олиб борилаётгани, улар энергетика, электротехника, машинасозлик, тўқимачилик, қурилиш материаллари, фармацевтика, қишлоқ хўжалиги, таълим ва инфратузилма каби муҳим соҳаларни ўз ичига олиши хусусида маълумот берилди.

Масалан, мини гидроэлектростанциялар, уй-жой ва кўнгилочар масканлар қуриш, электробуслар ва улар учун аккумуляторлар, керамогранит ва бетон панеллар, дори воситалари ишлаб чиқариш, гипос ва резавор мевалар етиштириш каби лойиҳалар қўллаб иш ўрнатилган, иқтисодий самарадорлиги билан халқимизга катта манфаат келтиради.

ПРЕЗИДЕНТ ШАХМАТ МАКТАБИ ВА КУТУБХОНАДА

Ўзбекистон Қаҳрамони Эркин Воҳидовни яқиндан билганлар унинг иқтидори шахмат ўйинида ҳам жуда кучли бўлганини бот-бот эслашди. Халқ шоирининг эсдалик суратларида ҳам турли давраларда "ақл гимнастикаси" билан шуғулланаётган тасвирлар анчагина. Шу маънода Марҳамат туманида бунёд этилган шахмат мактабига севимли адибимизнинг номи берилгани ҳар томонлама адолатлидир.

Президентимиз ана шу маскани бориб кўрди. Болалар иштиёқини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш мақсадида қилинаётган ишлар билан танишди. Ўқувчилар

дарсдан бўш вақтларида ақл машқидан сабоқ олиб, маҳоратини ошириш учун тажрибали мураббийлар жалб қилинганини олқишлади. Мазкур муассасани бошқа шахмат мактаблари билан боғлаб, тажриба алмашиб бориш муҳимлигини таъкидлади.

Шахмат мактабига туташ ҳудудда Ёшлар кутубхонаси ҳам қурилади. У аънавий кутубхоналардан фарқ қилади. Ўсиб келаётган авлод талабига мос равишда хайтек деса тўғри бўлади. Хоҳласангиз электрон, хоҳласангиз босма адабиётлар билан қулай шароитда танишишингиз мумкин.

ТАНҚИДИЙ ТАҲЛИЛЛАР ВА ТЕГИШЛИ ТОПШИРИҚЛАР

Шавкат Мирзиёев раислигида Андижон вилоятини иқтисодий-ижтимоий ривожлантириш масалалари муҳокамаси бўйича ўтказилган йиғилиш ташрифнинг юқори нуқтаси бўлди. Чунки унда тилга олинган далилу рақамлар ҳамманинг кайфиятини кўтарди. Мисол учун, бу йил Андижонда 190 та кўп қаватли уй-жой қурилиб, 7 мингта оила янги хонадон билан таъминланиши, Асака туманида "Янги Ўзбекистон" массиви барпо этилиши қайд этилди.

Маҳаллаларни обод қилиш ва кўкчалаштириш бўйича Андижон тажрибаси оммалаштирилади. Транспорт хизматларини яхшилаш мақсадида Хонободдан Асакагача поезд қатновини йўлга қўйиш, Андижондан юртимизнинг бошқа шаҳарларига поезд ва автобус қатновини кўпайтириш режалаштирилди. Шунингдек, кичик ва микро ГЭСлар қуриш, электр тармоқлари ва йўлларни таъмирлаш бўйича топшириқлар берилди.

Андижонда автомобилсозлик соҳасида 12 та йирик ва 160 дан ортқ маҳаллий корхона бор. Уларда 17 минг аҳоли банд. Буни янада ошириш учун эҳтиёт ва бутловчи қисмларни кооперация асосида маҳаллаларда ишлаб чиқариш кенгайтирилади. Булоқбошида керамик плита, Марҳамат ва Балиқчида чинни буюмлар корхоналари ташкил этилади.

Мураккаб таркибли дори ва тиббий буюм ишлаб чиқариш бўйича 7 та лойиҳа амалга оширилади. Олий таълим муассасаси билан бирга фармацевтика кластери ташкил қилинади. Андижон вилояти билан Хитой ишбилармонлари ўртасида 3 миллиард долларлик келишувларга эришилган. Унинг 1 миллиард долларини шу йилнинг ўзида жалб этиш мумкин. Шу мақсадда Андижон туманида 218 гектарда "Ипак йўли" эркин иқтисодий зонаси ташкил қилинади. Инвесторларга эркин иқтисодий зоналар учун белгиланган барча солиқ ва божхона имтиёзлари берилди.

Мутасаддилар жорий йилда 2,5 миллиард доллар хорижий инвестиция олиб келиб, 45 мингта иш ўрни яратиш, 1 миллиард доллар экспорт таъминлаш режаларини баён қилди. Замонавий меҳмонхоналар ва туризм марказлари барпо этилиб, 20 минг кишининг бандлигини таъминлаш имкони борлиги айтилди.

Қишлоқ хўжалигидаги асосий вазифа ҳосилдорликни ошириш, экспортни кўпайтириш ва sanoatлаштириш бўлади. Шу мақсадда пахтачиликда 80 центнергача ҳосил берадиган, тола чикими 45 фоизгача бўлган Хитой нави экилади. 10 минг гектарда томчилатиб суғориш жорий қилиниб, яна 20 минг гектар ер лазер усулида текисланади. "Туямўйин", "Миян", "Чинободсой", "Қадим", "Қатортол", "Пахтаобод" каналлари бетонланади.

Мева-сабзавот етиштириш учун оилавий тадбиркорлик доирасида 100 миллион сўмгача гаровсиз кредит ажратилади, қурилмалар харид қилишга субсидия берилди, сердаромад экинлар уруғи ва кўчати харажати 30 фоизи қопланади.

Озиқ-овқат sanoatига хорижий брендлар жалб этилади. Андижон туманида йирик агрологистика маркази қурилади. Дарё ва зовулар, уларнинг атрофи тадбиркорларга ижарага берилиб, парранда ва балиқ боқиб йўлга қўйилади. Марҳаматдаги пиллачилик кластери Андижоннинг ҳамма туманларига намуна бўлди. Йўл бўйлари, дала, боғ ва ток четлари аҳолига бўлиб берилиб, 20 миллион тут экилади.

ЯНГИ ЙИЛДАГИ БИРИНЧИ ТАШРИФ

Бугунги кунда теварак-атрофга теран нигоҳ ташлаган ҳар бир киши ижтимоий ҳаётимиздаги улкан ўзгаришларни, инсон онгу тафаккуридаги янгилишларни яққол ҳис этади. Теозор ва шиддат билан ўтиб бораётган замонамизда дилларни дилларга, элларни элларга боғловчи қулай йўллар ва обод манзилларнинг бунёд этилаётганлиги қалбларимизга ўзгача сурур ва қувонч бахш этади.

– **Давлатимиз раҳбарининг 2024 йилдаги мамлакатимиз ҳудудларига қилган илк ташрифи Андижонга бўлганлиги билан янада эътиборлидир.** – деди О'zLiDeP Андижон вилоят кенгаши раиси, Халқ депутатлари вилояти кенгаши депутати Хуршидаҳон Халилова. – **Икки кунлик ташриф давомида вилоятимиз ижтимоий ҳаётининг барча жаҳазлари қамраб олинди. Президентимиз энг қайноқ ва долзарб тизимларнинг ичига кириб, муаммо ва ечимини кутайтган масалаларга алоҳида тўхтади. Ҳудудлар салоҳияти ва маҳаллий шароитларига мос лойиҳаларни амалга ошириш бўйича ақл топириқлар берди. "Андижон тажрибаси" деган ибора тобора оммалашаётганини эътироф этди.**

Андижонликларни мўъжизаларни яратишга қодир, ақли, ташаббускор, изланувчан, ҳар қандай мураккаб ишларнинг ҳам уддасидан чиқа оладиган, бунёдкор халқ эканлиги хусусидаги гаплари эса барчамизга ифтихор бағишлаши баробарида, юрт етакчисининг ишончини оқлашдек улкан масъулиятни зиммасига юклади. Модомики, партиямизнинг ҳар бир аъзоси, тарафдор фаоллари ана шу эътирофга муносиб бўлмоқ учун янада катта куч, янада катта азму шижоат билан меҳнат қилаверади.

Бунда бизга O'zLiDeP электротанинг салмоқли қисмини ташкил этувчи тадбиркор фермерлар елкадош бўлиши шубҳасиз. Зеро, Ўзбекистон Либерал-демократик партияси аввало мазкур қатлам манфаатларини ҳимоя қилади.

Ботир ЖҰРАЕВ,
Қашқадарё вилояти соғлиқни сақлаш
бошқармасы масъул ходими,
олий тоифали шифокор,
O'zLiDeP фаоли

ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ТИББИЁТ ҲАМДА МАЛАКАСИНИ ОШИРИШГА АЛОҲИДА ЭЪТИБОР ҚАРАТИЛМОҚДА

Янги Ўзбекистонда аҳоли саломатлигини сақлаш борасидаги ишларни изчил давом эттириш, халқимиз учун муносиб турмуш тарзини яратишга оид кенг қўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. Кўзланатган пировард мақсад одамлар ҳаётини яхшилаш, биринчи галда сифатли тиббий хизматни йўлга қўйишдир. Кейинги йилларда вилоятимизда соғлиқни сақлаш муассасалари томонидан кўрсатилаётган тиббий хизматларини сифат жиҳатидан юксалтириш ва замонавийлаштириш, шифокорларнинг билим ҳамда малакасини оширишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Яшириб нима қиламиз, бундан ўн йилча муқаддам воҳамизда яшаётган аҳоли бирор жойи оғриб қолса ё соғлиги ёмонлашса, аввало, малакали шифокор топиб, тўғри ташхис қўйдириш ёки мураккаб жароҳлик амалиётлари ўтказиш учун Тошкент ё Самарқандга йўл оларди. Биламизки, ҳамманинг ҳам узоққа боришга имконияти бўлмас, ноилжонликдан шу атрофдаги шарт-шароити ҳаминқадар шифоналарда ётиб даволашишга мажбур эди. Булар ҳаммаси ҳақиқат.

Хайриятки, кейинги 7-8 йил ичида шахсан давлат раҳбари ташаббуси билан тиббий соҳасига давлат сиёсати даражасида эътибор қаратилганлиги тўғрисида бошланган ислохотлар ўз самарасини бермоқда. Оддий мисол, бугунги кунда Қарши шаҳрига мамлакатимизнинг бир нечта вилоятлари, ҳаттоки ўзини республикалардан ҳам беморлар даво истаб келишяпти. Тиббий соҳасида қирқ йилдан буён хизмат қилиб келаётган бир оддий шифокор сифатида шуни алоҳида таъкидлашманки, бугун Қашқадарё аҳлида вилоятимиздаги тиббиётчиларга бўлган ишонч кучайди. Бунёд этилган ва қайта реконструкция қилинган шифоналар пойтахтдан асло қолмайди.

Шунингдек, тиббиётни замонавийлаштириш, кадрлар малакасини ошириш борасида ҳали олдимизда катта ишлар турибди. Шу ўринда Президентимизнинг жорий йил 9 февралдаги “Қашқадарё вилоятида аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш ҳамда соғлиқни сақлаш тизимини янги босқичга кўтариш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 67-қароридево ва аҳлига тиббий ёрдам кўрсатиш тизимини такомиллаштириш, касалликларни барвақт аниқлаш ва олдини олиш, тиббий хизмат сифатини ошириш асосида халққа яқинлаштириш, тиббиёт муассасаларини моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ҳамда кадрлар салоҳиятини ошириш борасидаги устувор вазифалар белгилаб берилди. Унга кўра, бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари томонидан профилактик кўриклар ва скрининг дастурлари қўламли кенгайтирилиб, аҳоли ўртасида ортиқча вазндан халос бўлиш, тўғри овқатланиш тамойилларига риоя қилиш, жисмоний фаолликни ошириш мавзусида тарғибот ишлари кучайтирилишига эътибор қаратилади. Олайлик, бугунги кунда олис ва чекка ҳудудларимизда малакали тиббиёт ходимларига бўлган талаб ниҳоятда катта. Очигини айтганда, Қарши шаҳри билан Мириш-

кор, Яққабоб ёки Деҳқонбод туманларининг чекка ҳудудларида жойлашган шифоналар ва шифокорларга яратилган имкониятларни таққослаб бўлмайди. Шу боис кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тизимини ошириш келажикда бўлмайди ва вақтдан бири саналади. Воҳадаги вакант шифокор ўринларига тиббиёт олий муассасаларининг битирувчи курс талабаларини ишга қабул қилиш бўйича амал-

га оширилган тажриба-синов лойиҳаси бу борада ўз самарасини беради деб ўйлайман. Шунингдек, барча тиббиёт олий муассасаларининг битирувчи курс талабалари учун воҳамизда 5 йил ишлаб бериш шарти билан алоҳида давлат буюртмаси жорий этилиши кадрларга бўлган эҳтиёжни қондиришда яқиндан ёрдам беради. Тиббиёт тизимини рақамлаштириш аҳоли ва тиббиёт ташкилотларини сифатли ва хавфсиз дори воситалари ҳамда тиббий буюмлар билан таъминлашда муҳим аҳамият касб этади.

“Инсон соғлиги учун ўзи жавобгар!” мавзусида аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзи, тўғри овқатланиш тарғиб қилиш, соғломлаштириш машқлари ҳамда гигиена қоидалари тўплами яратишга киришдик. Мактабгача таълим муассасаларида “Шахсий гигиена ва жисмоний тарбия машқлари, мактабларда эса “Саломатлик сабоқлари” мавзулари киритилиб, соғлом турмуш тарзи кўникмалари шакллантирилади. Яна бир янгилик. Жорий йил 1 майдан бошлаб илк бор онкология бўйича ҳар бир эрта аниқланган ҳолат учун тиббиёт бригадаларига муқофот бериш тизими вилоятимизда йўлга қўйилди.

Республика шойлиқ тиббий ёрдам илмий маркази Қашқадарё филиалида давлат бюджетидан сақланадиган ўрин-жойлар сони 220 тадан 300 тага оширилиб, Қарши темир йўл шифохонасининг бино, иншоот, тиббий техника ва жиҳозлари мақсуд филиалига бегараз ўтказилиши аҳолига кўрсатилаётган тез тиббий ёрдам хизмати салмоғини янада ошириши шубҳасиз. Қарши шаҳрида Соғлиқни сақлаш вазирлигининг техник топшириғига асосан хусусий тадбиркор томонидан замонавий талаблар асосида лойиҳалаштирилган 200 ўринли янги туғруқ комплекси барпо этилиб, тиббий ускуналар билан жиҳозланиб, вазирлик балансида ўтказиб берилиши режалаштирилмоқда.

Албатта, ижтимоий ҳимояга муҳтож оилалар, ногирон ва кексаларга кўрсатиладиган тиббий хизмат сифатини янада яхшилаш

тиббиёт бригадаларини шифокорлар билан тўлдирish, тўлиқ ставкада ишлайдиган ҳамшираларни кўпайтириш зарурлиги алоҳида эътироф этилди. Касалликларни эрта аниқлаш, жумладан, кардиология, эндокринология ва онкология скринингларини ташкил этиш энг долзарб вазифалардан саналади. Айниқса, онкология касаллиги билан рўйхатга олинган беморларга тезроқ малакали ташхис қўйиш, диспансер назоратида турган, сурункали касаллиги бор аҳолини соғломлаштириш борасида ҳали камчиликларимиз кўп. Профилактика ишларини янада яхшилаш, хавф гуруҳига кирувчи аҳолини юрак қон-томир, онкология

ва эндокрин касалликларини скринингдан ўтказишга алоҳида аҳамият қаратиш талаб этилмоқда. Ҳар ҳафтада жойларда скрининг текширувларини ўтказиш, ихтисослашган тиббий хизматларни аҳоли талабига жавоб берадиган тизимга айлантириш касалликларни олдини олишга яқиндан ёрдам беришига ишонаман.

Вилоят шифохоналарига йўлланма бериши рақамлаштириш, уларни электрон йўлланма тизимига улаш, бу тизимда хусусий клиникалар иштироки мезонларини ишлаб чиқиш борасида амалий ишлар бошланди. Воҳадаги барча шифокор ва ҳамшираларни замонавий тиббиётни ўзлаштиришлари учун янгича қўйилган ҳолда даволаш сифатини кескин ошириш учун уларни дунёнинг ривожланган мамлакатлар клиникаларида малака ошириш учун юбориш режалашти-

/// ИСЛОХОТ ВА ИМКОНИЯТ

МАМЛАКАТ ОПАНИНГ МАҲОРАТ ДАРСЛАРИ

Хотин-қизларнинг бизнесга оид билимларини ошириш, уларни тадбиркорликка кенг жалб қилиш бўйича тарғибот ишларини кучайтириш масаласи бугун юртимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг асосини ташкил этмоқда. Бунда ўз фаолиятида кўплаб ютуқларга эришган тадбиркор аёллар тажрибасини оммалаштириш муҳим ўрин тутди.

Шу мақсадда O'zLiDeP “Аёллар қаноти” ҳамда партиянинг Бухоро шаҳар кенгаши томонидан таниқли тадбиркор Мамлакат Содикова раҳбарлик қилаётган “Замин мадад тайёрлов савдо” масъулияти чекланган жамиятида “Ўз бизнесингни бошла ва такомиллаштири” мавзусида ташкил этилган маҳорат дarsi, шунингдек, “Тадбиркор ва ёшлар учрашуви” ҳам аynи йўналишдаги муҳим қадамлардан бири бўлди.

биркорликка қизиққан, ҳавасманд талаба қизлар учун “Илк қадам” лойиҳалари таништириб ўтилди.

– Бугунги маҳорат darsi давомиде аёлларнинг жамиятдаги, ижтимоий-сиёсий ҳамда тадбиркорлик фаолиятидаги ўрни хусусида қизиқарли мулоқот бўлди, – дейди Мамлакат Содикова. – Мен ўзим ҳам тадбиркор бўлишимга қарамасдан, яна бир қанча масъулиятли лавозимларда фаолият олиб бораман.

Мамлакатимизда аёлларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш, уларни ҳар томонлама кўллаб-қувватлаш, хотин-қизлар тадбиркорлигини ривожлантириш давлат сиёсати даражасига кўтарилган. Ўзбекистон тайёр маҳсулотлар экспорти жадал ўсиб бораётган давлатга айланмоқда. Энг асосийси, одамларда аввалги кўрқув ва умидсизлик ҳисси йўқолиб, унинг ўрнини ўзи ва оиласи, фарзандларининг бугун ва эртанги кунига мустаҳкам ишонч эгаллади.

O'zLiDeP Бухоро шаҳар кенгаши раисининг Аёллар масалалари бўйича ўринбосари, тажрибали тадбиркор Мамлакат Содикованинг ёшлар билан ўтказилган мотивацион учрашувида аynи шу фикр-мулоҳазалар бош мавзуга айланди. Маҳорат darsida ёшлар ва аёллар тадбиркорнинг қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини сақлаш, қуришти ва ишлаб чиқаришдаги фаолияти, эришган ютуқлари ва босиб ўтган ҳаёт йўли билан яқиндан танишдилар. Соҳа юзасидан уларга амалдаги қонунчиликка киритилган бир қатор ўзгартришлар, тадбиркорликни бошлаш учун маълумот ва тавсиялар берилди. Шунингдек, та-

Бугунги кунда ҳар бир ўзбек аёлининг асосий ишидан ташқари оилавий даромадини ошириши учун юртимизда жуда кўплаб имкониятлар яратиб берилган. Тадбиримиз давомиде талаба қизларга келажакда ўзларини қизиқтирган йўналиши бўйича фаолият бошлаши учун етарли мотивация бера олган бўлсак мамнунмиз.

Тадбиркор бўлиш инсондан кези келганда ғайрату шижоатни, сабр ва матонатни талаб этади. Бугун давлатимиз томонидан аёллар ва ёшлар тадбиркорлигини ривожлантиришга берилаётган эътибор, уларнинг бу борадаги сайъ-ҳаракатларини рўйбга чиқаришда муҳим ўрин тутмоқда. Модомики, O'zLiDePнинг асосий вазифаси ҳам тадбиркорлар фаолиятини кўллаб-қувватлашдан иборатдир.

Учрашув якунида партияга янги қабул қилинган ёшларга аъзолик гувоҳнома лари тантанали равишда топширилди.

O'zLiDeP Бухоро вилоят кенгаши
матбуот хизмати

ТОМОРҚА ТАЖРИБА МАЙДОНИ ЭМАС

АКСИНЧА ДАРОМАД КЕЛТИРУВЧИ ХАЗИНАДИР

O'zLiDeP Жиззах вилоят кенгаши “Аёллар қаноти” гуруҳи ва партия Зомин туман кенгаши томонидан “Томорқа – даромад манбаи” деб номланган ўқув семинарда маҳаллий кенгаш депутатлари, партия туман кенгаши “Аёллар қаноти” гуруҳи фаоллари, ҳамкор ташкилот вакиллари ҳамда томорқачиликни даромад манбаига айлантириш иштиғидаги ёшлар, хотин-қизлар иштирок этишди.

Тадбирга тажрибали соҳибкор, “Хавастлик томорқа хизмати” МЧЖ раҳбари Музаффар Бўриев ҳам тақриб қилинди.

Семинарда таъкидланганидек, бугунги кунда томорқачиликка бўлган муносабат ҳам, ундаги иш усуллари ҳам кескин ўзгариб бормоқда. Томорқа – бир пайтлардагидек, “оғизга таъм киритиш” учунгина кўкату сабзавотлар экиладиган бир қафт ер майдони эмас, балки том маънода даромад олиш мумкин бўлган соҳага айланиб улгурди.

Буни Зомин тумани мисолида ҳам кўрса бўлади. Айни пайтда туманда 25 334 нафар томорқачи бўлиб, улар иштиғида жами 2 910 гектар ер майдони мавжуд. Хонадонларда 223 та иссиқхоналар фаолияти йўлга қўйилган.

Замонавий агротехника усуллари асосида мутахассислар билан маслаҳатлашиб иш олиб бораётган ва мўмайгина даромад қилиб, оиласи фа-

ровонлигига муносиб ҳисса қўшаётган зоминлик томорқачилар сафи кундан кунга кенгайиб бормоқда.

Ўқув семинари давомиде барча ҳудудларда томорқачиликка янада ривожлантиришга тўсқинлик қилаётган муаммоларни партиявий воситалар ва ҳамкорлар ёрдамида бартараф этиш, янги иссиқхоналар қуриш, сердаромад экин турларини экиш, уларни сотиш билан боғлиқ кўплаб долзарб масалалар муҳокама қилинди.

Мутахассислар ва тажрибали томорқачи Музаффар Бўриев томорқачилик фаолиятини йўлга қўяётган хотин-қизлар ва ёшларга ўзларининг керакли йўл-йўриқ ва тавсияларини беришди.

Саида УМАРАЛИЕВА,
O'zLiDeP Жиззах вилоят кенгаши
“Аёллар қаноти” гуруҳи раҳбари

АЁЛ ВА ЖАМИЯТ

...Пойтахтдан ҳамкасбимиз келганди. Вилоят марказидан қайтаётганимизда меҳмон йўл-йўлакай сув йўллари – ариқлар, каналлар атамалари билан қизиқди. Бу борада ўқиганим, билганимча айтиб бердим: “Урганч шаҳридан оқиб ўтадиган ариқнинг бириси “Қирғизёп” деб аталишига сабаб ариқ бошида бир вақт қозоқ биродарларимиз яшашган. Ариқни шулар қазиган. Ўша вақтда уларни умумном билан қирғиз деб аташгани учун ариққа шундай ном берилган.

НОМЛАРИ БОР-КУ, РАҚАМЛАРГА НЕ ҲОЖАТ?!

АРИҚ-КАНАЛЛАРНИНГ ҚАДИМИЙ ХАЛҚОНА НОМЛАРИ НЕГА УНУТИБ ЮБОРИЛМОҚДА?

Шаҳардаги яна бир ариқ “Ўрисёт” деб аталади. Икки аср илгари хонликда асирда бўлган рус аскарлари шу ариқни қазиган эканлар. Ана шундай фидойи хизматлари эвазига улар асирликдан озод қилинган ва охири ариқ шундай номланиб кетган.

Ёки воҳадаги энг йирик канал “Полвон” дейилишига сабаб, ривоятларга кўра бу ариқни машҳур полвон ва шоир Паҳлавон Маҳмуд қазирган эмиш. Бу каналнинг иккинчи атамаси – “Тошсоқа” канали.

Гурлан туманидаги энг йирик сув ҳавзаси “Қиличбой арна” деб аталишига сабаб хон амалдорларидан бўлган Қиличбой деган инсон қазувга бош бўлган. “Шоҳобод” ариғи Янги Урганч шаҳри асосчиси – Хива хони, тарихчи Абулғозий Баҳодирхон қазиргани шарафига шундай аталган.

Яна Хонқа ва Урганч туманларини сув билан таъминлайдиган ариқ “Қуллобод” номи билан машҳур. Бу ариқни қуллар қазиган...

Меҳмон йўл-йўлакай нигоҳи тушган Хонқа ичидан оқиб ўтган ариқ атамасига ҳам қизиқиш билдирди: “Хонқарна” канали деб кўйибди. “Канал” тушунарли, аммо жой номига қўшилган “арна” нима дегани?”

Мен қадимдан Хоразмда сув ҳавзаларининг катта-кичиклигига қараб уларга атама берилганини айтаман: “Арна – бевосита дарёдан сув олади. Ариқлар эса арнадан чиқарилган. Шоир ва мироб Мунис ҳазратлари “Арналар” деган алоҳида рисола ҳам ёзган эканлар...”

Дарвоқе, қизиқ-да, “арна” аслида сув йўли атамаси бўлса-ю унга қўшимча “канал” сўзи тиржалса.

...“Полвон” каналининг қўша кўпригидан ўтган, навбатдаги ариқ бўйидаги лавҳани кўрган меҳмон ажабланиб сўради: “тушунмадим, энди бунисиға изох беринг ёшулли, бу қанақа атама?”

Не кўз билан кўрайки, унинг нигоҳи “Р-8 канали” деган лавҳага тушиб турарди. Ўзимни анча биланган санаб юрган бўлсам-да, бу ёзувни кўриб, нима дейишим билмай бошим қотди.

Бу йўллардан шунча ўтиб-қайтсам-да, эътибор бермаган эканман. Довдираб қолдим. Ўзимча: “Р – русча “речка” сўзи бўлса керак-да. Рақамни эса тушунмадим тўғриси” дея талмовсирадим...

Тушуниксиз, ажабтоур бундай лавҳаларни кўравериб, бевоситалигимиздан “Р” ҳарфи нимани англатиши билан қизиқмаган эканман. Кейин билсам “Р” – русча “распределитель”, яъни “тақсимловчи” дегани экан! (?)

“Тошсоқа” каналдан чиқарилган бир қатор ариқ ва арналар қачонлардир (кекса миробларнинг айтишларича, ўтган асрнинг ўттизинчи йилларида) москвалик мутахас-

сислар томонидан шу йўсин рақамланиб, номланган. Худудимиздан оқиб ўтадиган ариқлар ҳужжатларда расман “Р-5 канали” деб юритилади.

Одамлар эса бу ариқни “Хитой” (арик охирида шу номдаги қишлоқ бўларди) ёки “Месит” деб юритишади. Сўнгги атама ҳам туркий уруф номидан олинган.

Қарангки, “Р-5” атамаси эл орасида “Эрпеп” (русча айтилиши сал ўзгарган ҳолда)

шаклида истеъмолга кириб улгурганига нима дейсиз?

Бундай рақамланган сув йўллари Хоразмда жуда кўп экан.

Аслида рақамлаштириш “0” рақамидан бошланган (энг йирик ариқлардан бириси ҳали ҳамон “нуловий” деб юритилипти).

Тартиб рақамлар кетма-кетлигида “Эрсем” (“Р-7”), “Эрсема” (“Р-7А”) сўзлари пайдо бўлган.

...Бундан ўн йилча аввал матбуотда юртимиздан Европада илк бора сув мутахассислиги бўйича таҳсил олган, йигирма йилга яқин Хонқа беклиги ҳокими, янги тузилган Хоразм Халқ Республикаси ҳукуматида зироат (қишлоқ хўжалиги) вазир лавозимларида ишлаган, воҳада жадидчилик ҳаракати фаолларидан бири сифатида танилган Муҳаммад ҳожи Аминаддин ўғли ҳақида хотира мақола эълон қилгандим. Унда юқоридаги “Р-8” атамасини “Ҳожибой ариқ” деб ўзгартириш таклифини бергандим. Муҳаммад ҳожи Аминаддин ўғли ҳоким даврида эл орасида Ҳожибой ҳоким номи билан машҳур бўлган. Хонликда бош мироб, бекликда ҳоким даврида кўплав сув йўлларини тартибга солган.

Афсуски, масъулар бу жўяли таклифимизга муносабат билдиришмади.

Шунданми, шўро давридан мерос бўлиб қолиб келаётган “Р-...”лар ҳали ҳамон чиройли лавҳаларга битилганча турибди.

Мустақиллик замониға келиб, собиқ иттифоқдан мерос бўлиб келаётган қанча атама-номлардан воз кечдик. Аксарият атамалар бугун миллий руҳимизга сингиб кетди, одамлар ўрганди (масалан, вилоят, туман, ҳоким, вазир ва ҳ.). Бу борада бир маҳаллар жуда катта ишларни амалга оширган “атамақўм” хизматини ҳам эътироф қилиш керак-да. Ҳозир эса бу борада фаолият юритаётган маҳкамалар зиммасида янада масъулиятли вазифалар турганлигини унутмаслик керак деб ўйлаймиз.

Юқорида биз Хоразм вилояти мисолида келтирилган чалқаш ва аралаш-қуралаш бўлиб ётган атамалар, номлар(булар ҳали оддий сув хўжалиги тизимида, бошқа соҳаларда-ям тўқилиб ётибди)ни аллақачон ўзгартириш вақти келганини масъулларга эслатиб қўймоқчимиз, холос.

Янги Ўзбекистонга мос ва хос бўлмиш соф миллий, халқчил, жарангдор номлар жуда кўп-ку! Фақат ўйлаш ва фикрлаш керак!

Рўзимбой ҲАСАН,
“XXI asr” мухбири

/// ОЙНА

Эксперт ва таҳлилчилар айни пайтда дунёнинг қирқдан ортиқ давлатида турли кўринишдаги уруш ва тўқнашувлар, нотинчлик ва беқарорликлар давом этаётганини ташвиш билан қайд этмоқда. Баъзилари яқинда бошланган бўлса, бошқалари қатор йиллардан буён тўхтамаёттир. Шаҳар ва қишлоқлар райониға айлангани, одамлар очлик ва қашшоқликдан азият чекаётганини кўриш азоб. Энг ачинарлиси, минглаб тинч аҳоли вакиллари, аёллар, норасида болалар ҳалок бўлмоқда. Миллионлаб кишилар ўзга юртларга бош олиб чиқиб кетишга мажбур бўлаётгани-чи? Уларни санаш, изоҳлаш осон дейсизми?

ҚЎШНИНГ ТИНЧ – СЕН ТИНЧ

ТИНЧЛИК АТАЛМИШ УЛУҒ НЕЪМАТ ҚАДРИ ЁХУД ЙИЛЛАР ҚУРИТА ОЛМАГАН КЎЗ ЁШЛАРИ ХУСУСИДА

Қўшнинг тинч – сен тинч. Халқимизнинг ушбу мақоли неча асрларни қаритмаган дейсиз. Унинг замиридаги ҳақиқат ҳаётда ўз исботини топганига қўшни Афғонистондаги биродаркушлик ҳам бир мисол. 1978 йилдаги “Савер инқилоби” деб аталган сохта талотумлардан кейин бошланган қуролли низоларда ўз ихтиёрсиз қатнашган ўнлаб юртдошларимиз қурбон бўлишгани, юзлаб йигитлар бир умр ноғиронга айланганини яшириб бўлармиди.

Бугунги кунда ана шундай мақсадсиз ва бош-адоғи йўқ урушда бевосита иштирок этган ватандошларимизни қадрлаш, иззат-ҳурматини жойига қўйишдек эзгу ишларда барчамиз фаоллик кўрсатмоққа бурчлимиз.

Шу маънода Жиззах шаҳридаги Хотира майдонида ташкил этилган тadbир байналмилал жангчиларни ёд этишга бағишланди. Унда маҳаллий ҳокимият мутасаддилари, Жиззах гарнизони ва ҳуқуқчи ҳимоя қилиш органлари мутасаддилари, афғон уруши

қатнашчилари ва ўз байналмилал бурчини ўташ чоғида ҳалок бўлган аскарларнинг ота-оналари, яқин қариндошлари, кенг жамоатчилик вакиллари билан бир қаторда O'zLiDeP Жиззах вилоят кенгаши фаоллари, депутатлар ҳам иштирок этишди.

Тadbир давомида ҳалок бўлган йигитлар, шунингдек, мустақиллик йилларида юртимиз худудларининг дахлсизлигини сақлашда жонини қурбон қилган Ватан ҳимоячилари яна бир бор ёдга олинди, уларнинг яқин жигаргўшаларига ҳурмат-эҳтиром кўрсатилди. “Мотамсаро она” ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйилди.

Афғон урушиға биргина Жиззах вилоятидан жами 1 956 нафар бўз йигит жалб қилинган эди. Улардан 35 нафари Амударё ортидаги ҳамон нотинч мамлакатда давом этган жангларда ҳалок бўлган бўлса, икки нафаридан эса ҳамон ном-нишон йўқ, 210 нафар навқирон йигитлар ноғирон бўлиб қайтиб келган эди...

– Номинномаълум урушда жигарбандидан айрилган оналарнинг кўзларига ҳали ҳамон ёш қалқимоқда, – дейди Ўзбекистон “Ветеран” жангчи-фахрий ва ноғиронлар бирлашмаси Жиззах вилоят бўлими раиси, Халқ депутатлари вилоят кенгаши депутати Фарҳод Одиллов. – Бугун уларни эсга олар эканмиз, юртимизда ҳукмрон бўлган тинчлик ва осойишта ҳаётнинг қадри-ни янада чуқурроқ англаб етамиз. Бундай фожиалар, хатоликлар энди такрорланмаслиги учун бор кучимизни бериб курашмоғимиз керак.

Дарҳақиқат, тинчлик учун ҳам тинимсиз курашиш лозим. Ўзбекистонда истиқомат қилаётган барча миллат ва элатларнинг ўз-ро баҳамжиҳат ҳаёт кечиришини таъминлаш эса муқаддас бурчдир.

Баҳром МИРЗАҚОБИЛОВ,
“XXI asr” мухбири

/// ХОТИРА МУҚАДДАС

АҲОЛИ БАНДЛИГИ ҚАНДАЙ ТАЪМИНЛАНЯПТИ?

Музработ туманида 2023 йилда оилавий тadbиркорликни ривожлантириш дастурлари доирасида маҳаллий аҳолининг ўзини ўзи банд қилиши учун субсидия ва кредитлар ажратилаётгани туфайли оилаларнинг даромади кўпаймоқда.

O'zLiDeP вакиллари ва депутатлардан иборат ишчи гуруҳи ушбу жараёнға йўналтирилган маблағларнинг мақсадли ишлатилиши, янги иш ўринлари очишнинг ҳозирги ҳолатини жойида ўрганишди. Хусусан, тумандаги “Буёқ ипак йўли” маҳалласида тadbиркорлик билан шуғулланаётган хонадонларда бўлишди.

Мазкур маҳаллада 534 та хонадон бор. Ўтган йилда уларға оилавий тadbиркорликни ривожлантириш учун “Агробанк”нинг Музработ филиали томонидан 768.0 млн сўм микдорида лимит маблағи ажратилган. Натижада 77 нафар фуқаро ўзини ўзи банд қилган бўлса, 3 нафарининг якка тартибдаги тadbиркор ва оилавий корхона эгаси си-

фатида иш бошлашиға кўмаклашилди. Шу маҳаллада яшовчи Уктам Мусурмонқуловға 33 миллион сўмға мотороллер, Нарзулло Алиқуловға 25 миллион сўм кредит эвазига мотокультиватор олиб берилди. Ишчи гуруҳи ушбу фуқаролар билан мулоқот чоғида улар томорқаларға ишлов бериш орқали маҳалладошларига хизмат кўрсатишга тгани ва бунинг орқасидан қўшимча даромад топишга тганини маълум қилишди.

Ишчи гуруҳининг жамоатчилик назорат тартибидаги тadbирлари тумандаги бошқа маҳаллаларда давом этмоқда.

O'zLiDeP Сурхондарё вилояти кенгаши матбуот хизмати

/// ИШЧИ ГУРУҲИ

ҚАНТАР ОҚҚАН КУН

1

Охунинг сояси ҳақида эшитганингиз бордир?

Кўз илғамас сонияларда қора беради-да, ўтади, кетади.

Қиш кунлари шунга мэнгазайди.

Бир тутам, биргина тутам, аммо тунлари...

Кечаси билан у ёнбошидан бу ёнбошига ағдариллавериб зериккан неварам тонг ғира-ширасида дик этиб ўрнидан туради-да, деразага қарайди:

– Қойил, Аёз бобо зўр рассом экан, қор босган ўрмон сувратини чиғиб кетибди...

Табиат қиёси йўқ мусаввир, уй ичидаги ҳарорат ва ташқаридаги совуқ ҳаво икки тарафдан ойнага таъсир қилиб, қалин қор босган арчазор тасвири ҳосил бўлган. Набирам унга синчиклаб тикилиб, бақовул бўри, ясовул тулки, қоқимчи қарға, чақимчи чумчуқ сувратларини топиб олади.

2

– Бу йил деҳқон ҳам, чорвадор ҳам ношукрлик қилмасе бўлади, – дейди суҳбатдошим Оқмамат Хўжамов. – Ҳатто чўл худудларида ерга бир-икки қор тушди, кунноша ёмғир севалаб турибди, курғоқчил келган йиллардан Худонинг ўзи асрасин. Февралнинг бошида қишнинг катта чилласи чиқиб, қиличини яланғочлаб кичик чилла киради, у йигирма кун давом этади, далв ойи тугаб, хут дохил бўлганидан сўнг ҳам ўн беш кун қиш бор, илк баҳордаги аҳман-дахман, Наврўз қароқчи, Ажуз момо ҳам кўп ўйин кўрсатади. Насиб этса, бу йил ёғингарчиликнинг ками қолмайди.

Ҳисобдонлик Оқмаматнинг қониди бор, отаси Жаббор домла жуда ҳоқисор инсон эдилар. У кишининг бир ғалати одатидан доимо ҳайрон қолардим. Бўш вақти бўлганидан мактаб ҳовлисидаги дарахтлар орасида куймаланар, кафтини шамол йўналишига тутиб, ерга тупроқ тўплаб, орасига қўл тикиб, нималарнидир ўзича ҳисоб-китоб қилар, кейин дарахтларнинг танасига, ён дафтарчасига белгилар қўяди. Кўпинча бу белгилар думалок, тўғри ва эгри чиққилардан иборат бўларди.

Бир гал белгилар сирини сўраганимда:

– Доира шакли кун иссиқ, қуёшли келганини, тўғри чиққил ҳаво осуда, мўътадил бўлганини, эгри чиққилар қайси томонга эгилганига қараб шамол йўналишини билдиради, – деб жавоб берганди домла.

– Буни белгиларсиз ҳам қўриб турибмиз-ку, – эътироз билдирдим, шунинг нимаси қизиқ деган оҳангда.

– Аммо олти ойдан сўнг шу куннинг об-ҳавоси қандай бўлганини бехато эслаш қийин, булар менга табиат турлашишни ҳисоб-китоб қилиш учун керак.

Дарҳақиқат, қиш ойларида Жаббор домланинг қачон қор ёки ёмғир ёғишини, қачон қуруқ совуқ билан ўтишини олдиндан айтиб берганига кўп бор гувоҳ бўлганман.

– Отам раҳматли ҳисобдон ҳисобидан адашмаслик учун синчи ва кузатувчан бўлиши, камида бир тўлиқ мучал, яъни ўн уч йиллик муттасил тажрибани умумлаштириб билиши керак дердилар, – суҳбатимизни давом эттирди Оқмамат. – Илгари қишлоғимизда ҳисобдон кишилар кўп бўлган, ҳалигача помуқлик чорвадорлар “Хўжамқули калнинг ҳисоби бўйича” деб бобомни эслаб туришади. Ҳозир бу борада Соат бобо Вазиров, Сана бобо Эшонқуловга тенг келадигани йўқ. Ҳисобдонлар ёз билан қиш, баҳор билан куз ойлари кунларини олти ой илгаригиси билан таққослашади.

Баъзан эса синчков, кузатувчан кишиларга об-ҳаво ўзгаришларини табиатнинг ўзи айтиб бераркан. Масалан, халқ орасида “Ой қўтонласа ойда, Қуёш қўтонласа кунда ёғар” деган гап бор. Буни ҳар бир кишининг ўзи тажрибада синаб кўриши мумкин экан. Изғиринли, совуқ тунда ой атрофида каттақон ёруғ доира ҳосил бўлса ойнинг, кундузи қуёш атрофида шундай доира кўзга ташланса, қуёшнинг қўтонлагани бўларкан.

Тағин бир неча мисоллар:

– Қор-ёмғир ёғиб турганда чумчуқлар теварак атрофдаги дарахтлар шохига тарқалиб, қувноқ чиққиллаи бошлаши тез орада ҳаво очилиб, кун исиб кетишидан;

– аксинча, булутли кун чумчуқлар дарахт шохига тўда бўлиб хурпайиб, тек турса-да, бирин-кетин ҳаммаси ерга қўниб, тўпроқ титкилашса, сўнгра бир хавфни сезгандек гурра учиб дарахтга қўнса, шу ҳолат бир зайл давом этаверса ёки кишининг иссиқ кунлари чумчуқ, ола қарға, майна каби қушлар тез-тез арик ёки қўлмақ сувларига чўмилса, ҳаво бузилиб, ёғингарчилик бошланишидан дарак бераркан...

Синчиларга ҳатто мўридан чиқаётган тутун ҳам сир очар экан. Қор ёғаётган палла тутун қийшаймай тўғри кўтарилса, тез орада қор тиниб, ҳаво очилар, тутун мўридан чиққиси билан пастга урса, ҳаво бузилиб, қор ёки ёмғир ёғаркан.

Тажрибали қўйчивонлардан бири айтган гап ёдимда қолган:

– Чўпонликдан обрў топаман, деган киши ҳисоб-китобдан, синчиликдан хабардор бўлиши керак. Айна қиш чилласи эрталаб кўтондан чиқарилган сурув кунчиқарга қараб

ўрласа, ёғингарчилик бўлмайди, хавотирга тушмай, отар изидан боравериш керак. Агар сурувга чиқарилган сурув кунботарга йўл олса, эҳтиёт бўлган, жоннинг бир муддатлик ҳузурини ўйламай, қўйларни шамолга қарама-қарши томонга оғдириш лозим, чунки олдинда катта қор ёки ёмғир бор, у бошланиб қолса, шамол оқимида осонгина ўтовга қайтиб келинади. Қўй ердан бош кўтармай, шошилиб ўтлайверса ҳам, сурувни кўра томонга бурган афзал, чунки бу ёғингарчиликдан қилар...

3

Синчиларнинг ҳисоб-китоби бўйича ўлкамизда декабрь ойининг бешинчи куни қиш бошланади, шундан ўн беш кун ўтиб, энг қисқа кун ва энг узун кеча – Ялдода катта чилла киради. У қирқ кун – февраль ойи бошигача давом этиб, ўрнини йигирма кунга чўзиладиган кичик чиллага бўшатиб беради.

Ривоят этишларича, катта чилла кичигига ўрин бераркан:

– Мен катталгимни қилиб бўлдим, энди сен ўзинг биласан, – дер экан.

Шунда кичиги савол бераркан:

– Хўш-ш, менга нималарни қолдирдингиз? Каттасининг жавоби куйидагича бўларкан:

– **Нортунинг ўрқачида қолди, укам, оларсан; Эр йигитнинг юрагида қолди, укам, оларсан; Бўй қизларнинг биллагида қолди, укам, оларсан...**

Бу дегани “Менинг синовимга шулар дош берди, сенам бир силкитиб кўр-чи”, дегани бўларкан. Навқирон кичик чилла “акаси”нинг топшириғини бажариш учун қор, аёзли изгири билан ҳамлага ўтаркан.

Кичик чилла дала меҳнатқашлари учун энг оғир синов кунлари саналади, тажрибали деҳқонлар унинг қисқа фурсатли қуёшли кунларида ҳам уйда оёқ чўзиб ўтирмай, арик-зовурларни тозалаб, ички сув йўлларини созлайди, техникани экиш мавсумига шайлайди. Боғбонлар новад уйғонмасидан мевали дарахтларни буташ, шакл бериш ишларини тугатиш чораларини кўради. Чўпон-чўлиқлар қўйларни қишлоқдан тўлиқ ва соғлом олиб чиқиб, хусусан, қўзилатиш мавсумини муваффақиятли ўтказиш учун отарга вақти-вақти билан сурув беради.

4

...Отам айтиб берган ибратли воқеаларни ҳалигача тез-тез эслаб тураман, бир гал у киши шундай ҳикоя қилганди:

– 1968 йилнинг кузаги ва қишнинг бошланиши кутилганидан ҳам курғоқчил келганди. Чорвадорнинг кўнгли нотинч, ахир баҳорнинг файзини қишнинг ёғини белгилаб бериши унга қўш панжасининг ўн бармоғидек аён. Ушанда “Ўзбекистон” қоракўлчилик-наслчилик заводининг маркази Жейнов қишлоғида жойлашган, аксарият отарлар эса Помуқ яйловларида қишлоқни ўтказётган эди. Хўжалик фирқа қўмитасига раҳбарлик қилардим. Аҳвол шу зайлда кетаверса, эрта баҳорда ҳам қўйларга қўлдан озуқа бе-

ришга тўғри келишини ўйлаб ташвишга тушгандик. Хайрият, февралнинг илк кунларидан изини узмай қор ёғишни бошлади.

Шундай изгирилли қор ёғаётган кунларнинг бирида яйловдан ташвишли хабар келди, бир отар қўй, чўпон-чўлиғи билан дом-дараксиз кетган эмиш. Ҳамма оёққа турди. Чор тарафга тарқаб изладик, натижа бермади, бўронда тумшуғининг остидан узоқни кўролмайсан. Ярим тун шу отарнинг ўтовига тўпландик.

– Энди нима бўлади, қўйлар-ку садқаисар, одамлар музлаб қолмасмикин, – барчазининг тилимиз учидан турган саволни ўртага ташлади кимдир.

Биримиз олиб, биримиз қўйиб, адашган чўпон-чўлиқларга салкам аза очиб турганимизда бармоқ бўкиб нималарнидир ҳисоб-китоб қилиб ўтирган Султонёз Қурбоннов бамайлихотир сўз очди, кўп сингир одам эди раҳматли:

– Буниси уларнинг ўзига боғлиқ, тун яримигача тинмай сурувга сурув бериб, кейин ухлаб қолишган бўлса, жинам чалмайди, ернинг тафти илтиб, омон қолишларига ёрдам беради.

– Шундай изгиридан-я? – ишонқирамадик у кишининг айтганларига.

– Адашмасам, бугун февралнинг саккизинчи куни-я, – бир-бир юзимизга қаради Султонёз ака.

– Шундай, шундай, – дедик ниманингдир илинжида.

– Насиб этса, ярим тун қантар оғади, қантар оққандан кейин эса ер бағри исийди!

Дарҳақиқат, тонг азонлаб майдонлашга чиққан шерикларимиздан бири шундайгина ўтовга яқин жойда сурув ҳамда чўпон-чўлиқлар ғўж бўлиб ётишгани хабарини келтирди. Шоша-пиша унинг изига тушдик. Бориб қарасак, чўпон-чўлиқлар қалтириб туришган бўлса-да, соғ-омон, сурув бут экан. Уларни ернинг юзага урган ички ҳарорати муқаррар ҳалокатдан асраб қолган, қантар оққан кун эди...

5

Нурмамат бобонинг гап халтаси очилса, турган-битгани ҳикмат, янгидан-янги ибратли воқеалар чиқиб келаверади:

– 1969 йили февраль ойининг илк кунларидан бири эди, эрталабдан кўкни лак-лак қора булутлар қоплаб олганидан севинчинг чексиз. Майдаланган хашак тиғиз жойланган тележка тиркалган трактор кабинасида олис яйловлардан бирига йўл олдик. У пайтлар чўл тугул, қишлоқда ҳам асфальт йўллар йўқ, кум тепалар ичига кириб борганинг сайин эгри-бугри йўллар бири иккинчисини кесиб ўтади, бораётган манзилнинг ҳадисини олмаган киши овораю сарсон бўлиб адашиши ҳеч гап эмас. Бунинг устига, элақдан эланган ундек ёға бошлаган қор кўп ўтмай забтига олиб, уч-тўрт қадам нарини илғаб бўлмайдиган даражага етди.

“Бироз тезликни оширмасангиз, ҳадемай йўлни топиш амримаҳол бўлиб қолади, шекилли” – шошилтираман тракторчи йигитни. “Энг юқори тезликда боряпман, ундан ортиғига имкомимиз йўқ”, – дейди у. Хуллас, қанча уринмайлик, олға боришга имкон қолмади, совуқнинг забти-

Қантар оғса, қор турмас.

Ўзбек халқ мақоли

дан ерга тушган қор музга айланиб борар, ҳосил бўлган сирпанчиқда трактор баланд қирларга ўрлаб чиқолмас, адашиб кетиш хавфи ортиб борарди. “Бўпти, орқага бур, қуёш қораймасдан қишлоққа етиб олайлик, эртага бир гап бўлар”, дедим чорасизликдан.

Йўлда сурувни бўронга қарши суришга уринаётган Рашид чўпонга дуч келдик. “Нима бўлди, нега сурувни ёғинга қарши ҳайдамоқчи бўляпсан”, деб сўрадим ундан. “Эрталаб ёғингарчилик бўлмайдигандек кўринганди, ўтовдан сал узоқлашиб кетибман”, дея гуноҳқорона минғиради бош чўпон. “Неча йилдан буён қўй боқяпсиз?” “Йигирма йилча бўлди, сурув изидан юганимга”. “Наҳот шунча йиллик тажриба билан об-ҳаво ўзгариб турган вақт қўйларни шамол йўналишига ҳайдамаслик кераклигини билмасанг” – жиғибийроним чиқди.

Чўпон, тракторчи, учовлашиб икки-уч соат табиий офат билан курашиб, жон азобиди сурувни отарга етказиб келдик. Бу маҳал Рашиднинг ёнашиқ чўпони – Жумагелди Вазиров аллақачон қўйларини кўтонга қамаб, чой ичиб ўтирган экан. Чўпонлар билан бир пиёла чой ичиб, тележкага ортилган хашакни тушириб, қишлоққа қайтдик...

6

...Февраль ойининг яна бир тонги набирамнинг шодон қийқиригидан уйғониб кетдим:

– Бобо, туринг, қор ёяпти, пахтадек момиқ, оппоқ қор. Набирам айтган оппоқ қор аллақачон ер юзасини қоплаган, кичик чилла ўз амалини бошлаб юборганди...

Абдунаби АБДИЕВ,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси,
“Олтин қалам” миллий мукофоти совриндори

MUASSIS: TADBIRKORLAR VA ISHBILARMONLAR HARAKATI –
O'ZBEKISTON LIBERAL-DEMOKRATIK PARTIYASI

Бош муҳаррир
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Тахрир хайъати:

Ахтам ХАЙТОВ
Бахтиёр ЯКУБОВ
Мавлуда ХЎЖАЕВА

Дилшод ШОУМАРОВ
Сирождидин САЙИДИ
Акшагул ТУЛЕГЕНОВА

Нодир ЖУМАЕВ
Шухрат АСЛОНОВ
Насимжон АЛИМОВ

Тахририят манзили:
Тошкент шаҳри
Нукус кўчаси 73^а-уй.

электрон почта:
xxi_asr@mail.uz
xxi_asr@mail.ru

Телефонлар:
қабулхона –
71 215-63-80
(тел./факс).

Обуна ва реклама бўлими –
71 255-68-50.

“XXI asr” ижтимоий-сиёсий газетаси
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлигида 2011 йил 14 июнда 0009-рақами билан
рўйхатдан ўтказилган.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмаҳонасида chop этилди.

Корхона манзили:
Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси 41-уй.
Газета офсет усулида, А-2 форматда
босилди. Ҳажми – 3 босма табақ.
Бюджет рақами: Г – 245
Адади: 4851
Баҳоиси келишилган нархда.
Тоширилди – 18:20

Тахририятга келган кўлэмалар тақриз
қилинмайди ва муаллифларга
қайтарилмайди.

© “XXI asr” дан олинган маълумотларга манба
сифатида газета номи кўрсатилиши шарт.

Муаллифлар фикри тахририят нуктаи
назаридан фарқ қилиши мумкин.
Газета тахририят компьютер
марказида терилди.

саҳифаловчи: Маъруфжон Раҳмонов
дизайнер: Муҳаммадхон Юсупов

ISSN 2181-497X

НАШР КЎРСАТКИЧИ: 406

1 2 3 4 5 6

Навбатчи муҳаррир:
Озод РАЖАБОВ